

ЗА КАКВО ПИТАТ ДНЕС ПОТРЕБИТЕЛИТЕ НА СЛУЖБАТА ЗА ЕЗИКОВИ СПРАВКИ И КОНСУЛТАЦИИ

доц. д-р Татяна Александрова

гл. ас. д-р Милен Томов

Институт за български език при БАН

Езиковото консултиране

- *Езиковото консултиране в България е от академичен тип*
- *То е институционализирано и се извършва от Института за български език при БАН, който разработва нормативните справочници и е упълномощен да внася промени в правописа*
- *Осъществява се от Службата за езикови справки и консултации към ИБЕ – единствена по рода си у нас*
- *Отговорите имат нормативен характер*

Службата за езикови справки и консултации

- **Богати традиции:** създадена през 1951 г.
- **Широк кръг потребители** от различни сфери: всички институции; научни, обществени и търговски организации; медии; издателства; частни лица
- **Диалогичен режим на работа** – директна комуникация с езиковед
- **Разнообразни канали за връзка:** телефон, имейл, отговори на писма, в процес на изграждане е онлайн справочник

Службата за езикови справки и консултации

- *Документира и анализира постъпилите въпроси*
- *Изготвя писмени становища и езикови експертизи*
- *Участва в медийни изяви и обществени кампании*
- *Поддържа партньорство с институции, отговорни за оформянето на документи и нормативни текстове*
- *Предоставя езикови консултации на български общности и организации зад граница*
- *Ползва се с висок престиж и доверие*

Службата за езикови справки и консултации

- *Дава кратки и ясни отговори на реални въпроси*
- *Има готовност да отговори на въпроса „Защо“*
- *Индивидуален характер на отговорите според равнището на лингвистична компетентност на потребителя*
- *Осъществява обратна връзка с потребителите*
- *Осигурява важен ресурс за нормативните справочници*

За какво можем да питаме Службата за езикови справки

- *Правопис, правоговор, граматика и пунктуация на българския език*
- *Значение, употреба, стилистична характеристика и произход на думите*
- *Транскрипция и транслитерация*
- *Оформяне на текст*
- *Редактиране на текст*

Потребители с представителна езикова практика

- *преводачи*
- *автори*
- *редактори и коректори*
- *журналисти*
- *преподаватели*
- *експерти, които се занимават с оформяне на текстове в различни области: администрация, юридическа сфера, образование и наука, пиар, реклама, художествена сфера, бизнес и др.*

За какво питат потребителите?

Най-често

- ✓ Правопис
- ✓ Пунктуация
- ✓ Оформяне на текст
- ✓ Граматика
- ✓ Употреба на думи

По-рядко

- ✓ Правоговор
- ✓ Ударение
- ✓ Произход на думи

Въпроси за правопис

Слято, полуслято и разделно писане

- *държава членка, организация бенефициент*
- *био-, еко-, евро-, етно-, кибер-*
- *колцентър, тестдрайв, шоурум, артцентър*
- *бизнес администрация, интернет банкиране*
- *административноправен, централноевропейски*
- *проектно базиран, трудно достъпен*
- *неслучайно, вследствие, по случай*

Въпроси за правопис

Главни и малки букви

- *директор, министър-председател, комисар*
- *правилници, наредби, закони*
- *отдел, дирекция, партия, движение, комисия*
- *българска държава, европейска програма, средиземноморски маршрут*
- *П/председателството, Световен ден на детето*
- *Обединени арабски емирства, Румънска статистическа служба*
- *Вие/вие сте получили*

Въпроси за правопис

✓ Пълен и кратък член

Върху писмото се отбелязва адресът.

Ето го моделаа на поведение.

Срещнахме се с г-н Димитров – ръководителяя на проекта.

✓ Правопис на чужди думи и имена

трансакция, флумастер, онлайн, симултанен, кумулативен; Рака, Хърватия, Хонконг

✓ Числителни редни имена

1-ви, 5-и, 25-ата, 40-ото, 12-ия(т)

Въпроси за пунктуация

Запетая

- *без съмнение, накратко, значи, естествено, за съжаление, обратно*
- *Здравейте, господин Цветанов, /!*
- *Моля да обясните / Моля, обяснете...*
- *Въпреки стресовите ситуацииø екипът се справи.*
- *независимоø че; при условиеø че; самоø ако*
- *Един от начинитеø да се реши проблемът, е...*
- *Въпросътø кога/дали/как ще се срещнем...*

Въпроси за пунктуация

Кавички

- *имена на улици, булеварди, площади и др.*
- *„Пристанище Варна“ ЕАД; летище София;
„Ислямска държава“*
- *Център за изследване на демокрацията;
център „Жорж Помпиду“, Брекзит*
- *отдел ~~Ø~~МДОПП~~Ø~~*
- *терминът **авангард***

Въпроси за пунктуация

- *Избор между запетая, тире, скоби*
- *Съчетаване на пунктуационни знаци в края на изречение с цитат*
- *Тире или дефис в сложни думи и в изречения*
- *Шпация при знак за номер, процент; при наклонена черта; съкращения с точка (д.м.н)*
- *При съкращения на мерни единици; писане на дати*

Графично оформяне на текст

- *Пунктуация в заглавие*
- *Оформяне на рубрики (правописно и пунктуационно)*
- *Оформяне на кореспонденция (пунктуационно, шрифтово, пространствено)*
- *Библиографско цитиране*

Въпроси за граматика

- ✓ **Бройна или обикновена форма за мн. число**

пет броя формуляри; два от най-големите форуми; два различни вносителя (нелица)

- ✓ **Съгласуване:**

техният професионализъм и опит

Румънската и Австрийската статистическа служба

Голямата част от фонда е свързана с...

Въпроси за употреба на думи

- ✓ **За означаване на професии на лица от женски пол:** координаторка, преподавателка
Колегата Иванова или колежката Иванова?
Използва ли се думата **госпожица** за обръщение към неомъжена жена?
- ✓ **При назоваване на длъжности в официални ситуации:** представител; българският кандидат за еврокомисар; вицепрезидентът г-жа...

Въпроси за употреба на думи

- ✓ **Чужда дума или българското съответствие:**
 - стейкхолдър или заинтересована страна*
 - сартъп или стартиращо предприятие/малък бизнес/компания, създадена да расте бързо*
 - меморандум или споразумение*
 - провайдър или доставчик*

Защо е толкова важен езикът на превода на документи

- *Осъществява трансфер на информация, важна за функционирането на съвременното общество*
- *Осигурява достъп до съдържание, което може да засяга всеки от нас, българите*
- *Допринася за поддържане на функциите и стабилността на нормите на книжовния език в неговата писмена форма*
- *Допринася за неговата интелектуализация*
Развива се терминологичната система на езика

Езикът на превода подпомага:

- *стандартизацията на книжовния език в административната сфера*
- *създаването на модели на изразяване, които се използват и от други институции*
- *популяризирането на кирилицата като трета графична система в ЕС*
- *създаването на добри практики за използване на записи на латиница*

**Благодарим Ви за
вниманието!**